

Development of People's Life Quality According to The King's Philosophy of Khlong Phikrai Subdistrict Municipality, Phran Kratai District, Kamphaeng Phet Province

Phra Khanathip Suthivinyu¹ Somkid Pumurian² and PrakruNiwitkitjanurak³

Received: January 10, 2023

Revised: February 17, 2023

Accepted: March 23, 2023

Abstract

The purpose of this research article was to present a guideline for improving people's life quality according to The King's Philosophy of Khlong Phikrai Subdistrict Municipality, Phran Kratai District, Kamphaeng Phet Province. It was a mixed methods research. The results of the research showed that the development of people's life quality according to the King's Philosophy of Klong Phi Krai Municipality, Phran Kratai District, Kamphaeng Phet Province according to sufficiency economy philosophy, overall, was at a high level with an average of 4.12. The results of the analysis of the relationship between the independent variables, Ditthadhammakattha 4, and the dependent variables, the 5 aspects of the Sufficiency Economy Philosophy. It was found that in overall, there was a statistical significance level of 0.01 and a statistical significance level of 0.05 with a positive correlation or a correlation in a pairwise manner. The overall level was moderate Pearson Correlation (r) (0.482**). In terms of the guidelines for improving

¹ Kamphaeng Phet Provincial Office of Buddhism

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: kanatip.tatiya9999@gmail.com, Tel. 099-1687488

people's life quality according to The King's Philosophy of Khlong Phi Krai Subdistrict Municipality, Phran Kratai District, Kamphaeng Phet Province, it should have the following guidelines: 1) in the aspect of knowledge, the municipality should educate the people on the sufficiency economy philosophy first, provide people with knowledge and guidelines for conducting the sufficiency economy philosophy correctly; 2) in terms of reasonableness, the municipality should stick to savings, cut unnecessary expenses, reduce extravagance in living, adhere to a career with accuracy, honesty, have a consciousness of love, unity, and have a reason for spending to be suitable for the current situation; 3) in the aspect of moral, the municipality should instill morality and ethics among the people, not take advantage of each other, adhere to the guidelines of honesty, not cheat; 4) in terms of modesty, the municipality should provide advice or educate the public on modesty whether it's moderation in spending their property as well or the management of the use of assets as a whole, cultivate awareness of the value of wealth, know how to eat, know how to spend, and know how to save in order to maintain it for use in the future; and 5) in the aspect of immunity, there were knowledge and prudence in living life without negligence to prevent future events, material immunity, social immunity, environmental immunity, cultural immunity, and immunity in the lives of the people.

Keywords: Life Quality Development, The King's Philosophy, Sufficiency Economy Philosophy, Municipality

การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาของเทศบาลตำบล คลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

พระคณาธิป สุทธิวิญญู¹ สมคิด พุ่มทุเรียน² และพระครูนิวริฐกิจจานุรักษ์³

Received: January 10, 2023

Revised: February 17, 2023

Accepted: March 23, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชา ของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.12 ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต้น คือ หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ประการ และตัวแปรตาม คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง Pearson Correlation (r) (0.482**) ส่วนแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรนั้นควรมีแนวทางดังนี้ 1) ด้านความรู้ ทางเทศบาลควรให้ความรู้ในเรื่องของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนเป็นอันดับแรก ให้ประชาชนรู้แนวทางในการประพฤติปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง 2) ด้านความมีเหตุผล ควรยึด

² สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต มีจิตสำนึกในเรื่องของการรู้จัก สามัคคี และมีเหตุผลในการใช้จ่าย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน 3) ด้านคุณธรรม ควรปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ยึดถือปฏิบัติตามแนวทางแห่งความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง 4) ด้านความพอประมาณ เทศบาลควรมีการให้คำแนะนำ หรือให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของความพอประมาณ ไม่ว่าจะเป็นความพอประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์สินของตกก็ดี หรือการบริหารการใช้ทรัพย์สินที่เป็นส่วนรวม ปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงคุณค่าแห่งทรัพย์สิน รู้จักกิน รู้จักใช้ รู้จักประมาณ ประหยัด และอดออม เพื่อรักษาเอาไว้ใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า และ 5) ด้านภูมิคุ้มกัน คือ มีความรอบรู้ รอบครอบ ในการดำเนินชีวิต โดยความไม่ประมาท เพื่อป้องกันเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต มีภูมิคุ้มกันด้านวัตถุ มีภูมิคุ้มกันด้านสังคม มีภูมิคุ้มกันด้านสิ่งแวดล้อม ภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรม และมีภูมิคุ้มกัน ในการดำเนินชีวิตของประชาชน

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ศาสตร์พระราชา, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, เทศบาล

บทนำ

กำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร มีแม่น้ำปิงไหลผ่านตัวจังหวัด ทางทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ภูเขาสูงสลับซับซ้อน ด้านเหนือและตอนกลางของจังหวัดเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สลับกับที่ราบ ส่วนทางด้านตะวันออกและใต้ของจังหวัดเป็นลักษณะที่ราบลุ่มแม่น้ำเหมาะแก่การเพาะปลูก จังหวัดกำแพงเพชรนั้นแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็น 11 อำเภอ 78 ตำบล 823 หมู่บ้าน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ การทำสิกรรมทำนาทำไร่ทำสวน ซึ่งล้วนเป็นอาชีพที่สืบต่อกันมาอย่างช้านาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อันเราจะเห็นได้เลยว่าสิ่งเหล่านี้ คือ ภูมิปัญญาอันเกิดจากแนวคิดของคนในสมัยโบราณ ที่รู้จักการพึ่งพาตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน รู้จักใช้ชีวิตให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข อีกทั้งยังสามารถจัดสรรพื้นที่ในบริเวณที่อยู่อาศัยของตนให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เพื่อป้องกันความอดอยากหรือขาดแคลนซึ่งอาหารอันจะเกิดหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ในอนาคต เพราะด้วยสถานการณ์ของโลกที่

เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือเหตุอื่น ๆ แม้กระทั่งภัยพิบัติต่าง ๆ อีกทั้งโลกต้องเดินทางเข้าสู่ภาวะสงครามสมัยใหม่ อันเกิดจากเชื้อไวรัส อาทิ COVID-19 เมื่อมีภัยอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบก็คือมนุษย์ และสิ่งที่ทำให้มนุษย์นั้นเกิดทุกข์ อีกอย่างหนึ่ง คือภัยอันเกิดจากความหิว ความอดอยากที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทางกาย ทุกข์ทางใจอย่างแสนสาหัส และในปัจจุบันประเทศไทยได้พบเจอกับภาวะข้าวยาก หนักแพง วัตถุดิบต่าง ๆ ในการอุปโภคบริโภค มีราคาเพิ่มสูงขึ้น จนทำให้เกิดความเดือนร้อน ในทุกระดับชั้น อีกหนึ่งผลกระทบที่ตามมานั้นก็คือ ภาระหนี้สินของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ก็เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ภาระหนี้สินของประชาชนในพื้นที่ โดยอ้างอิงจากหนี้ สหกรณ์ และกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 88.45 % (คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับจังหวัด จังหวัดกำแพงเพชร, 2561) แต่ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร นิยมปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เสมือนมีซูเปอร์มาเก็ตประจำครัวเรือน โดยมีผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้านขวัญเรือน ใจใหม่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เป็นผู้นำต้นแบบในการขับเคลื่อน การทำเกษตรแบบผสมผสาน ตามแนวศาสตร์พระราชา โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าศาสตร์พระราชหรือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการทำการเกษตรที่เน้นการพึ่งพาตนเองก่อนเป็นอันดับแรก เน้นทำไว้กิน ปลูกไว้กิน เหลือแบ่งขายหรือแบ่งปันกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ศาสตร์พระราชหรือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระองค์ท่านได้ทรงพระราชดำริคิดค้น และทรงพระราชทานไว้เป็นแนวทางแก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต อย่างมีสติ มีเหตุผล และเป็นภูมิคุ้มกันในอนาคต เป็นหลักแห่งการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และจะเป็นแนวทางที่นำพาเราทุกคนให้รอดพ้น ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี เสมือนดังหลุมหลบภัย ที่พรั่งพร้อมด้วยข้าวปลาและอาหารนานาชนิดที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานไว้เป็นแนวทาง และเพื่อเป็นเครื่องพิสูจน์ยืนยันให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ว่า ศาสตร์พระราชนี้สามารถเป็นทางรอดได้จริง ในยามที่มีภัย ดังคำที่ปราชญ์ชาวบ้านได้กล่าวเอาไว้ว่า “เกษตร คือ ทางรอด ไม่ใช่ทางเลือก”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาทองของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถะกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาทองของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาทองของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 375 คน จากประชากรทั้งหมด 5,945 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยมีความเชื่อมโยงข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ นำไปสู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาทองของเทศบาลตำบลคลองพิไกรอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้มีวิธีการศึกษาใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาทองแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต หลักพุทธธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต พุทธเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ความสุข รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องข้างต้น
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.981 จากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 375 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจาก

จำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร รวม 375 คน

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 รูป/คน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลในเรื่องของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 8 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์พระราชา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 7 รูป/คน นักวิชาการ จำนวน 4 รูป/คน ผู้แทนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ จำนวน 5 รูป/คน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทำให้ทราบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชา ของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.12$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสูงสุด คือด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านภูมิคุ้มกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.38) ด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.39) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.40) เนื่องด้วยทางเทศบาลมีการส่งเสริมในเรื่องของการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข โดยให้ยึดถือในการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เด็กเยาวชน หรือคนในชุมชน อีกทั้งส่งเสริมในเรื่องของการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ให้คงอยู่สู่ลูกหลาน และในการอยู่ร่วมกันนั้นเป็นชุมชน เนื่องด้วยมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคม ชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ เมื่อมากคนย่อมมากความ จึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎ หรือระเบียบกติกาในการอยู่ร่วมกัน เพื่อป้องกันในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน ทางเทศบาลจึงมีการส่งเสริมในเรื่องของการเคารพกฎหมาย และเคารพกฎกติกาของบ้านเมือง เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน โดยมีการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเอาไว้เป็นเกราะป้องกันอีกชั้นหนึ่งด้วย และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.44) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ทางเทศบาล หรือทางผู้นำชุมชนควรมีการส่งเสริม

และให้ความรู้ในด้านความพอประมาณในการใช้ชีวิตประจำวันแก่ประชาชน เพราะคำว่าพอประมาณในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่าพอประมาณในการใช้จ่ายเพียงเท่านั้น แต่หมายความว่ารวมถึงความพอประมาณในการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอีกด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องผสมผสานความร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่าย โดยมีผู้นำชุมชนเป็นหนึ่งในกำกับการขับเคลื่อน รวมไปถึงพลังแห่ง บวร คือ บ้าน วัด ราชการ

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต้น คือ หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ประการ ได้แก่ 1) อุฏฐานสัมปทา (ขยันหา) 2) อารักขสัมปทา (รักษาไว้) 3) กัลยาณมิตตา (การเป็นมิตร) 4) สมชีวิตา (อยู่อย่างพอเพียง) และตัวแปรตาม คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านภูมิคุ้มกัน 4) ด้านความรู้ 5) ด้านคุณธรรม ซึ่งวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความสัมพันธ์ของหลักทฤษฎีธัมมิกัตถะและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวกหรือความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.482$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า คู่ของด้านอารักขนาพาทากับด้านความพอประมาณ มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = 0.632$) รองลงมา ได้แก่ คู่ของด้านสมชีวิตา กับด้านความพอประมาณ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.355$) และน้อยที่สุด ได้แก่ คู่ของด้านอุฏฐานสัมปทา กับด้านความรู้ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.070$)

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชา ของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร คือ

3.1 ด้านความพอประมาณ ควรให้คำแนะนำ หรือให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของความพอประมาณ ปลุกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงคุณค่าแห่งทรัพย์ ส่งเสริม ความขยัน (อุฏฐานสัมปทา ขยันหา) ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดออมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในอนาคต รู้จักใช้สอย มีการบริหารจัดการอย่างพอดี ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย (อารักขสัมปทา รักษาไว้) คือ มีความพอดี 5 ประการ คือ 1) พอดีด้านจิตใจ คือ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม 2) พอดีด้านสังคม คือ ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ ครอบครัวและชุมชน 3) พอดีด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ

และเกิดความ ยั่งยืนสูงสุด 4) พอดีด้านเทคโนโลยี คือ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและ สอดคล้องต่อความต้องการ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อ ส่วนรวม และ 5) พอดีด้านเศรษฐกิจ คือ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควร ตามอัตตาภาพและฐานะของตน

3.2 ด้านความมีเหตุผล ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน โดยการ ปลุกจิตสำนึกในเรื่องของการรู้จัก สามัคคี ใช้สันติวิธีในการหาทางออกร่วมกัน (กัลยาณมิตตา การเป็นมิตร) ในยามที่มีวิกฤติหรือปัญหาเกิดขึ้น และครองชีพด้วยความไม่ประมาท เพื่อป้องกัน ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (สมชีวิตา อยู่อย่างพอเพียง)

3.3 ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ควรปลุกจิตสำนึกในเรื่องของการเก็บออมเพื่อเป็น ภูมิคุ้มกันในอนาคต พร้อมปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ไม่ทำลาย (อารักขสัมปทา รักษาไว้) และส่งเสริมการปลูกพืชผักสวน ครวไว้บริโภคเอง เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น (สมชีวิตา อยู่อย่างพอเพียง)

3.4 ด้านความรู้ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ ในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องความรู้ในเรื่องศาสตร์พระราชา การเก็บออม (อารักขสัมปทา รักษาไว้) การทำ การเกษตรแบบผสมผสาน การให้ความรู้ในเรื่องของการสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชผลทาง การเกษตร (อภุฐานสัมปทา ขยันหา) และควรมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดของคน รุ่นใหม่มาประยุกต์ใช้ ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนสืบไป (กัลยาณมิตตา การเป็น มิตร) โดยมีผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมกับชาวบ้านในการขับเคลื่อน

3.5 ด้านคุณธรรม ควรมีการส่งเสริมการปลุกจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม แก่ประชาชน รู้รักสามัคคี ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ยึดถือปฏิบัติ ตามแนวทางแห่งความ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง ดำรงและรักษาไว้ซึ่ง สัจจะแห่งคำพูดและการกระทำ พร้อมส่งเสริม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อผู้อื่น ต่อสังคม เป็นพื้นฐานคุณธรรมแห่งชีวิต (กัล ยาณมิตตา การเป็นมิตร)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชา ของเทศบาลตำบล คลองพิไกร อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ทางเทศบาลมีการส่งเสริมใน

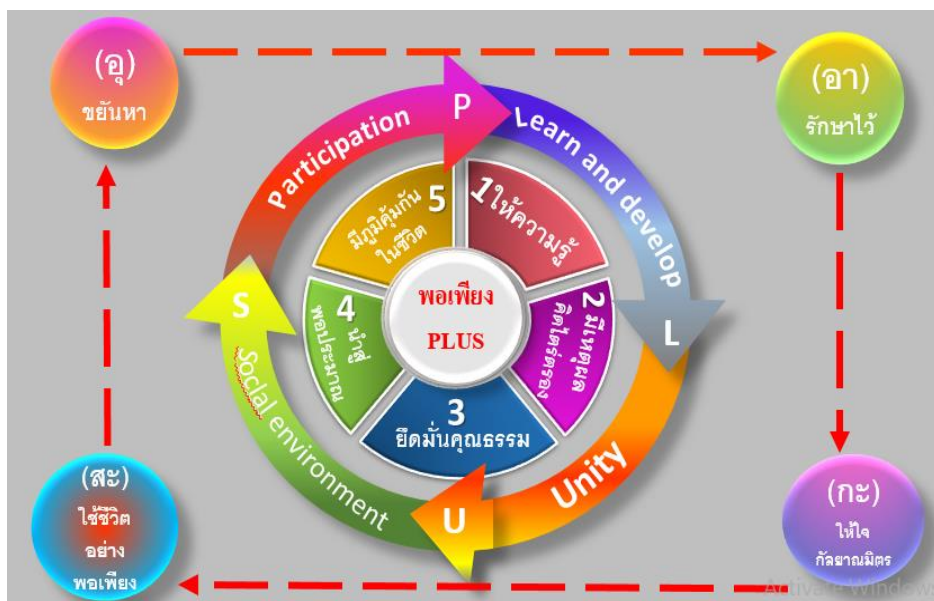
เรื่องของการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างเป็นสุข โดยให้ยึดถือในการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เด็กเยาวชน หรือคนในชุมชน อีกทั้งส่งเสริมในเรื่องของการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ให้คงอยู่สู่ลูกหลาน และในการอยู่ร่วมกันนั้นเป็นชุมชน เนื่องด้วยมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคม ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ เมื่อมากคนย่อมมากความ จึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎ หรือระเบียบกติกาในการอยู่ร่วมกัน เพื่อป้องกันในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน ทางเทศบาลจึงมีการส่งเสริมในเรื่องของการเคารพกฎหมาย และเคารพกฎกติกาของบ้านเมือง เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน โดยมีการปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเอาไว้เป็นเกราะป้องกันอีกชั้นหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ คือ ด้านของความพอประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.05$, $S.D. = 0.44$) ดังนั้น ทางเทศบาล หรือทางผู้นำชุมชนควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในด้านความพอประมาณในการใช้ชีวิตประจำวันแก่ประชาชน เพราะคำว่าพอประมาณในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่าถึงพอประมาณในการใช้จ่ายเพียงเท่านั้น แต่หมายความว่ารวมถึงความพอประมาณในการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอีกด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องผสมผสานความร่วมมือกันหลายฝ่าย โดยมีผู้นำชุมชนเป็นหนึ่งใน การขับเคลื่อน รวมไปถึงพลังแห่ง บวร คือ บ้าน วัด ราชการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวัชรยา ฐิติสมปนโน (2560) พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนในการร่วมพัฒนาโดยการให้ผู้นำชุมชนนั้นเป็นแบบอย่างหรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา จันทรแดง และจำนง อติวัฒนสิทธิ์ (2559) พบว่า การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคีสนับสนุน การวิจัยครั้งนี้ยังได้ข้อค้นพบใหม่ คือการพัฒนาชุมชนบ้านด่านพัฒนาเป็นความร่วมมือของสามฝ่าย บ้าน วัดและราชการนั้นมาภายหลังจากที่ผู้ใหญ่บ้านได้ริเริ่มการพัฒนาจนประชาชน วัดและราชการเห็นว่าผู้ใหญ่บ้านมีความมุ่งมั่นจริงจังและทุ่มเทในการพัฒนาหมู่บ้าน บ้าน วัด และราชการจึงร่วมมือในระยะต่อมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัครเดช พรหมกัลป์ และคณะ (2560) พบว่า หลักการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาจากปู่ย่าตายาย ขณะเดียวกันต้องมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเริงวิญญ์ นิลโคตร พร้อมคณะ (2564) พบว่า การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อเสริมพลังอำนาจสุขภาวะชุมชน มี 4 ระดับในการนำไปใช้ คือ 1) การเข้าใจ 2) การเข้าถึง 3) การพัฒนา และ 4)

การยกระดับขยายผล โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การอยู่ร่วมกันแบบสังคมเครือญาติและความสุขของชุมชน และสร้างมรดกผลสมดุลงานพึ่งพาตนเองให้สมบูรณ์ที่สุด โดยผู้นำมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาวะของชุมชน และประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ทอดนันท (2560) พบว่า ประชาชนบางกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มต่าง ๆ ของแต่ละชุมชนมีความเข้มแข็งไม่เท่ากัน อีกทั้งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดำเนินชีวิตตามแนวศาสตร์พระราชาศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะลืมนิดไม่ได้ นั่นก็คือ สังคมและวัฒนธรรม มีประวัติศาสตร์ มีประเพณี และมีวัฒนธรรมที่เป็นแบบแผนของการดำเนินชีวิตเป็นอัตลักษณ์ มีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ฉะนั้นต้องประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม โดยอิงฐานเดิมของสังคม วัฒนธรรมและประเพณี

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอสรุปองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรนั้น ควรมีรูปแบบและลักษณะ ดังนี้

1. ต้องมีความรู้ก่อนเป็นอันดับแรก โดยการแนะนำให้ความรู้ในเรื่องของศาสตร์พระราชา ผ่านรูปแบบโครงการฯ ต่าง ๆ โดยให้ผู้นำชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยกันขับเคลื่อน

2. ปลุกฝังและส่งเสริม ในเรื่องของการใช้เหตุผลแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ มีเหตุผลในการดำรงชีวิต มีเหตุผลในการใช้จ่ายทรัพย์สินของตนเอง และมีเหตุผลในการใช้สอยทรัพยากรส่วนรวม อันได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นต้น

3. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน อันเป็นพื้นฐานที่พึงามในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

4. นำสู่ความพอประมาณ คือ มีความพอดี 5 ประการ คือ 1) พอดีด้านจิตใจ คือ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม 2) พอดีด้านสังคม คือ ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ ครอบครัวและชุมชน 3) พอดีด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบและเกิดความ ยั่งยืนสูงสุด 4) พอดีด้านเทคโนโลยี คือ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อ ส่วนรวม และ5) พอดีด้านเศรษฐกิจ คือ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตตาภาพและฐานะของตน

5. นำสู่ภูมิคุ้มกันที่ยั่งยืนของชีวิต ทั้ง 5 องค์ประกอบที่กล่าวมา ดำเนินการภายใต้การขับเคลื่อนตามกรอบแนวคิด PLUS การถอดบทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ของพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

P = Participation “ต้องมีส่วนร่วม” ระหว่างผู้นำชุมชนและชาวบ้าน

L = Learn and develop ต้องมี “การเรียนรู้และพัฒนา” อย่างมีประสิทธิภาพ

U = Unity “ความสามัคคี” คือ พลังแห่งความสำเร็จทั้งปวง

S = Social environment ภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคมแบบวิถีชาวบ้าน

และวงจรการขับเคลื่อนทั้งหมด อยู่ภายใต้หลักทฤษฎีมิกซ์ดอประโยชน์ คือ ประโยชน์ที่เห็นได้ในปัจจุบัน (อุ) การขยันหา (อา) รักษาไว้ (กะ) ให้ใจกลัปยามมิตร (สะ) ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ควรกำหนดแนวทาง นโยบายด้านการพัฒนาประเทศหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของทางภาครัฐ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการน้อมนำศาสตร์พระราชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันหรือให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันได้อย่างไร รวมไปถึงการถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้ สู่ระดับครอบครัว ชุมชน และต้องปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างสม่ำเสมอ

2. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนนั้น เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ต้องเริ่มต้นที่หน่วยงานองค์กรของตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก จึงนำสู่การพัฒนาในระดับชุมชนต่อไป รวมถึงผู้นำในเขตพื้นที่ ทำการสร้างบุคคลต้นแบบให้เกิดขึ้น สร้างแม่พิมพ์ในชุมชนก่อน แล้วจึงถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนและคนรอบข้างต่อไป

3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป หรือทางผู้นำชุมชนควรมีการเขียนแผนโครงการเพื่อเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาและขับเคลื่อน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องของศาสตร์พระราชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนในเขตพื้นที่

2. เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ต้องมีความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาตามแนวศาสตร์พระราชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นต้นแบบให้ประชาชนในเขตพื้นที่ปฏิบัติตามต่อไป

3. เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ควรมีการสรุปองค์ความรู้ เทคนิค วิธีการ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาศรีบูรภัณฑ์เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นโมเดลหรือฐานข้อมูลชุมชน เพื่อให้บุคคลหรือผู้ที่สนใจศึกษาได้มาทำการค้นคว้าและนำไปปฏิบัติตาม อีกทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล เพื่อให้เป็นบุคลากรต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้

เอกสารอ้างอิง

- คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับจังหวัด จังหวัดกำแพงเพชร. (2561). รายงานคุณภาพชีวิตคนกำแพงเพชร. (อัดสำเนา).
- ฐปชัย ทตนท์. (2559). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลำาน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวัชรธยา ฐิตีสมปนโน. (2560). ความร่วมมือของบ้านวัด และโรงเรียนในการพัฒนาสังคมอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี. วารสาร มจร.พัฒนาสังคม, 1(3), 86-102.
- เริงวิชญ์ นิลโคตร พร้อมคณะ. (2564). การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาศรีบูรภัณฑ์เพื่อเสริมพลังอำนาจสุขภาวะชุมชน. วารสารสังคมและวัฒนธรรม, 5(2), 53-69.
- วิทยา จันทรแดง และจ่านอง อติวัฒน์สิทธิ์. (2559). การพัฒนาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนของไทย. สักทอง: วารสารการวิจัย, 18(2), 23-40.
- อัครเดช พรหมกัลป์ และคณะ. (2560). ยิ่งช่วยยุคใหม่: กระบวนการปรับตัวสู่ทางรอดแห่งภูมิปัญญาของชาวนาไทย. (รายงานการวิจัย). สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.): มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.